

Kringnieuws

*Uitgave van: Koorkring Zeeuws-Vlaanderen Mgr. de Backerstraat 5 4529 GR Eede
secretariaat@koorkringzeeuws-vlaanderen.net www.koorkringzeeuws-vlaanderen.eu*

Aan de slag

De lente begonnen en dat terwijl we eigenlijk geen winterweer gehad hebben. Met het begin van de lente komt ook het hoogfeest van Pasen dichtbij. We vieren Pasen op de eerste zondag na de eerste volle maan in de lente en dat is dit jaar vrij laat, zondag 20 april. Met de mooie dagen van begin deze maand hebben we toch al het voorjaar gevoel. Een mens wordt er vrolijker van als de zon schijnt en Gods schepping, zoals we in Genesis lezen, tot volle wasdom komt. Bomen en struiken komen in bloei, jonge dieren huppelen in wei.... Wat is de schepping in al zijn eenvoud toch prachtig. Laten we er allemaal eerbied voor hebben.

Voor deze 'Kringnieuws' ging zuster Wivina naar Aardenburg om u kennis te laten maken met een pastor van de H. Andreasparochie. Daarnaast enkele verslagen, nieuws en informatie uit onze eigen regio en vanuit de Nederlandse Sint Gregoriusvereniging.

Aan u allen een goede voorbereiding voor het komende Paasfeest en dat u allen aan inspirerende vieringen mag meewerken.

maart 2014
jaargang 7, nummer 2

In dit nummer:

Aan de slag	1
Jubileum Gregoriuskoor	1
In gesprek met...	3
Verslag zangmiddag Heinkenszand	4
Uit het kringbestuur	
Zangavond 16 mei	5
Contactdag Zeeland 2014	5
Uit het diocesaan bestuur	
Zangdag 10 mei in Breda	6
Gregoriusblad	7
Orgelwandeling in Middelburg	8
Koordag 200 jr Zeeuws-Vlaanderen	8
Colofon	8

Jubileum Gregoriuskoor Sint Jansteen

Zondag 23 februari vierde het Gregoriuskoor uit Sint Jansteen hun 70-jarig jubileum. De jubileum dag werd begonnen met een druk bezochte eucharistieviering in de eigen kerk met pater Reurs als voorganger. Het koor zong de wisselende gezangen uit de Mis van de heilige Johannes de Doper – de patroon van de kerk. Aansluitend was er gelegenheid om het koor en de leden te feliciteren tijdens de receptie.

Om 16.00 uur was er een Mariastonde in de kapel van Onze Lieve Vrouw ter Eecken in Kapellebrug. Op het programma stonden Gregoriaanse gezangen ter ere van Maria die aansloten bij de afbeeldingen van de zeven ramen vooraan in de kapel. De ramen geven de zeven traditionele geheimen van Maria. Tussendoor werd er verteld over de geschiedenis van de kapel en haar luidklok.

Al zeventig jaar verzorgt het Sint Gregoriuskoor de vieringen in de H. Johannes de Doperkerk in Sint Jansteen. Het koor werd op 24 februari 1944 op initiatief van onderwijzer Wim Bartz opgericht. De bedoeling was om naast het bestaande kerkkoor te starten met een nieuw Gregoriaans koor. De start was goed, het koor telde 32 leden die onder leiding van de oprichter wekelijks de vieringen verzorgden in de parochiekerk. Het was in die tijd gebruikelijk om de alom bekende meerstemmige missen te zingen. Het koor had oorspronkelijk de taak het verzorgen van die missen en de opleiding van jonge koorleden voor het Sint Caeciliakoor. Al spoedig ontstond er tussen beide koren een conflict, plaatselijk bekend als het processieconflict. Dit had tot gevolg dat het Sint Caeciliakoor het bijltje erbij neer gooide en het Sint Gregoriuskoor alleen verder moest. Het koor kreeg ook grote bekendheid buiten de eigen parochie. Want op 22 juli 1951 werd voor de eerste maal een radiomis voor de KRO verzorgd. Er volgden er nog 49.

Het koor kreeg na het Tweede Vaticaans Concilie ook te maken met de intrede van de volkstaal. Naast het Gregoriaans kwamen er ook Nederlandse liederen op het programma. Maar toen het Gregoriaans meer en meer op de achtergrond begon te raken werd in overleg met de pastoor afgesproken dat het pas opgerichte dameskoor de missen in de volkstaal zou zingen. In die periode liep het leden aantal geleidelijk aan terug. Met een korte onderbreking van 15 maanden gaf Wim Bartz op Tweede Paasdag in 1976 zijn ontslag als dirigent. Het ledental liep in die jaren terug. Na een korte periode dat Anton de Waal dirigent was, nam op 2 november 1976 Martin Polspoel de leiding van het koor op zich. Er werd een oproep gedaan en het koor kreeg er negen leden bij. Na een moeizame periode van inwerken van de nieuwe leden besloot Polspoel met het koor door te gaan. Wel ging hij verder met de uitvoering van het Gregoriaans volgens de opvattingen van dom Cardine. Dat ging wel ten kostte van een aantal van de leden.

Het koor verzorgt nog steeds een paar keer per maand de viering op zaterdagavond en op de feestdagen. Op vraag van parochianen verzorgt het koor een Requiemmissen en ook zijn ze geregeld te horen in naburige kerken.

Meer foto's op de [website van de koorkring](#).

In gesprek met...

In deze rubriek laten wij u kennis maken met mensen zoals u en ik die zich in Zeeuws-Vlaanderen inzetten voor muziek en liturgie. In deze aflevering neemt zuster Wivina u mee naar Aardenburg. Zij en u als lezer, bent te gast bij Alexandra de Krijger.

Met behulp van de tomtom kwam ik in een rustig smal straatje in Aardenburg terecht. Omdat ik te vroeg was en het regende bleef ik nog wat in de auto zitten om te puzzelen. Toen ik op de afgesproken tijd aankwam werd er koffie gezet en was het niet moeilijk gesprekstof te vinden. Alexandra haar zus werkt bij gehandicapten en heeft zo lang voor mijn nicht gezorgd.

Alexandra, vertel eens wat over je afkomst.

'Mijn vaders familie is o.a. van Philippine afkomstig en mijn moeder van Boschkapelle. Toen mijn ouders getrouwd waren zijn ze in Sluiskil gaan wonen en kregen ze drie kinderen. Ik heb een broer en een zus. Mijn broer werkt in de bouw, mijn zus in de zorg. Het was leuk wonen in Sluiskil. Door de verbreding van het kanaal van Gent naar Terneuzen is de Kanaalweg waar we woonden verdwenen. Mijn ouders en mijn oma moesten verhuizen. Mijn vader en moeder hadden een benzinepomp aan de Baljuwlaan. Eind tachtiger jaren is hun bedrijf gestopt en zijn ze naar Terneuzen verhuisd. Ik heb een fijne jeugd gehad en graag op Sluiskil gewoond. In de jaren zestig waren de zusters nog verbonden aan de lagere school. Vriendinnen waren in de buurt en we gingen naar het zwembad in Sas van Gent. De plaats waar voorheen de tuin van het klooster was, daar zijn nu woningen gebouwd. Dat was onze route naar school en ook door de tuin van het ziekenhuis.'

'Na de lagere school ben ik naar het Zeldenrust college in Terneuzen gegaan. In Breda ben ik verder gaan studeren, de juridische richting van de H.E.A.O. Samen met Nancy Warrens, uit de Zandstraat, op kamers in het Heuvelkwartier. Na deze opleiding heb ik een jaar in het provinciehuis in Middelburg gewerkt. Op kantoor was echter niet aan mij besteed.'

Het begin van je carrière, hoe verliep het verder?

'Ik heb in Heerlen theologie gestudeerd, de missionaire richting. Mijn pastorale stage was in Tanzania, in het bisdom Same (1986-1987). Na mijn afstuderen heb ik in Rotterdam-Zuid gewerkt in het arbeidspastoraat, eerst als beroepskracht en later als vrijwilliger. In 2001 is het opgeheven. Een kleine acht jaar werkte ik met veel plezier in de Rijksinrichting voor Jongens 'den Hey-acker'. Een bijzonder baan met jongeren in detentie in de leeftijd van 12 - 17 jaar. Toen mijn dochter Lieske naar de middelbare school ging, ging ik terug voor het werk naar Rotterdam. Na jaren pendelen met trein en fiets was het ook wel voldoende. We woonden 'op Zuid'. Mijn nieuwe baan werd pastoraat in een oude stadswijk. Dit was mooi werk, hulp bieden aan allerlei mensen in de wijk, welke godsdienst of nationaliteit ze ook hadden. De mens en de wijk stonden centraal, in theologie en de manier van werken. In 2011 kwam de overstap naar West Zeeuws Vlaanderen.'

Je kwam in het parochiepastoraat terecht?

'Ja, er was de mogelijkheid om als pastoraal werkster hier te komen werken. Mijn moeder woont in Terneuzen. Zo ben ik dichterbij haar komen wonen.'

Werken in een parochie (vijf parochies die op 1 januari 2013 samengegaan zijn in de H. Andreasparochie) is anders dan wat ik voorheen heb gedaan. Ik kan het concrete pastorale werk nog missen. Voorheen in de wijk deed ik voornamelijk huisbezoeken en hulpverlening. Nu gaat veel tijd en aandacht naar liturgie. Koster, koren en vrijwilligers hebben me in het voorgaan wegwijs gemaakt. Daar ben ik dankbaar voor. Zingen en muziek heb ik zelf niet onder de knie, dat is een gemis. Koren, vrijwilligers en parochianen zijn de dragers van liturgie. Een viering met een koor, is gewoon anders. Het is rijker, je draagt het samen.

Alexandra bedankt voor de leuke ontvangst.

Zangmiddag Koorkring Zeeuwse Eilanden

Het bestuur van de Koorkring Zeeuwse Eilanden organiseerde zaterdag 1 februari jl. in Heinkenszand haar zangmiddag. Thema dit jaar was: 'Maria Lichtmis en de H. Blasius'. De liturgie van de Opdracht van de Heer in de tempel werd dat weekend in de vieringen op zaterdagavond en zondagmorgen gevierd. De heilige Blasius is patroonheilige van de kerk van Heinkenszand en zijn feestdag is op 3 februari. Reden dan ook voor het koorkringbestuur om rond beide feesten de zangmiddag te organiseren.

Er waren die middag 60 zangers en zangeressen afgezakt uit de regio's de Bevelanden, Schouwen-Duiveland, Walcheren en ook vanuit Zeeuws-Vlaanderen naar Heinkenszand. Jaap de Jonge, secretaris van het Koorkringbestuur heette de deelnemers van harte welkom. Daarna gaf vicaris Verbeek uitleg over de beide feesten. 'Het feest van Maria Lichtmis is wordt gevierd veertig dagen na Kerstmis. Dit was vroeger, voor Vaticanum II, ook de afsluiting van het Kerstfeest. Op dit feest staat de openbaring van Christus als het 'licht voor alle volkeren' centraal. Maria is draagster van dit goddelijke licht. Omdat de lichtprocessie toegewijd is aan Maria draagt het feest bij ons de naam Maria Lichtmis.'

Zoals ieder joodse jongentje moest Jezus volgens de Thora aan God worden toegewijd. Dit gebruik ging gepaard met de rituele reiniging van de moeder (Leviticus 12, 6). In het tweede hoofdstuk van Lucas staat hoe Maria en Jozef in de tempel een zekere Simeon aantreffen. Deze 'vrome en rechtvaardige man' had een openbaring van God ontvangen waarin hem beloofd werd dat hij niet zou sterven voordat hij met eigen ogen de Messias had aanschouwd. Toen Simeon de veertig dagen oude Jezus zag beseftte hij dat de gedane belofte was uitgekomen. Lucas laat hem vervolgens een lied zingen dat in de christelijke liturgie een voorname rol is gaan spelen. In de Latijnse liturgie is het lied bekend als het Nunc dimittis:

*Laat nu Heer,
volgens uw Woord
Uw dienaar in vrede heengaan.
Mijn ogen
hebben Uw heil aanschouwd
dat Gij hebt bereid
voor de volken.
Het licht
dat voor alle heidenen straalt,
de glorie van Israël
voor Uw volk.*

De samengekomen zangers gingen onder leiding van Christian Blaha en met begeleiding van organist Tuur Remijn aan de slag van het instuderen van de liederen en gezangen die 's avond in de eucharistieviering gezongen werden. Natuurlijk de 'Mis van de heilige Geest', Wij treden biddend in uw licht, Nunc dimittis (Taizé), antwoordpsalm 'Wie is deze koning der glorie, Maria poort van Gods genade, het Lied van Simeon en het Blasiuslied. Na een gezamenlijke maaltijd werd de studiedag afgesloten met een eucharistieviering waarin vicaris Verbeek voorging.

Kijk voor een fotoreportage op de [website van de koorkring](#).

Uit het kringbestuur

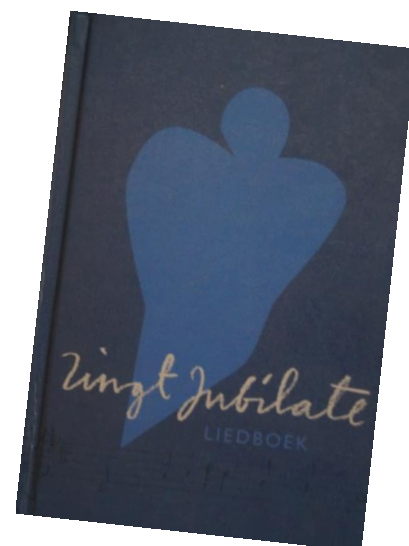
Zangavond

In de maand mei organiseert het koorkringbestuur al enkele jaren een zangavond, telkens rond een ander thema. Dit jaar staan er liederen uit de Vlaamse bundel 'Zingt Jubilate' op het programma. Er is gekozen om samen liederen te zingen en in te studeren die niet in Nederlandse zangbundels voorkomen. Zo krijgen de deelnemers een uitbreiding van het eigen repertoire.

*Zingt met elkaar psalmen en hymnen en liederen
ingegeven door de Geest.*

*Zingt en speelt voor de Heer van ganser harte.
(Ef. 5, 19).*

De zangavond gaat door op vrijdag 16 mei 2014 in de H. Maria Hemelvaartkerk te Philippine van 19.30 uur tot ca. 22.00 uur. Vanaf 19.00 uur staat de koffie/thee klaar en rond de klok van 20.30 uur lassen we een korte koffiepauze.

De zang staat ook dit jaar onder leiding van Ignace Thevelein en Marcel Mangnus. Ignace Thevelein is verantwoordelijke voor kerkmuziek in het Belgische bisdom Brugge en bestuurslid van Koor en Stem. Daarnaast maakt hij deel uit van de redactie van de Vlaamse liedbundel 'Zingt Jubilate'. Marcel Mangnus is organist van de Sint Willibrordusbasiliek te Hulst en adviseur van het koorkringbestuur.

Opgave graag uiterlijk woensdag 14 mei 2014 via het mailadres van de koorkring.

Contactdag Zeeland

Het bestuur van de Koorkring Zeeuws-Vlaanderen is in gesprek met het bestuur van de Koorkring Zeeuwse Eilanden voor de organisatie van de Contactdag Zeeland 2014. Dit jaar staan er liederen uit Taizé en Iona op het programma. Wanneer er meer over het programma bekend is hoort u hier meer over.

Uit het diocesaan bestuur

Diocesane zangdag

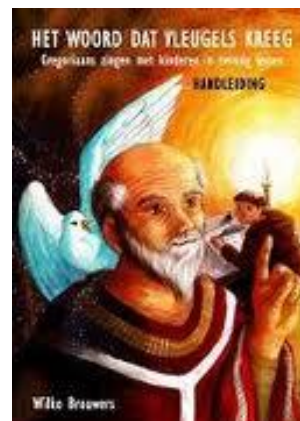
De jaarlijkse zangdag van het diocesaan bestuur van de Nederlandse Sint Gregoriusvereniging, in samenwerking met het Vormingscentrum i.o. van het bisdom van Breda en het project 'Geloven in Muziek' van de H. Augustinusparochie Breda, vindt plaats op zaterdag 10 mei in de kerk van de H. Aartsengel Michael, Hooghout 67, 4817 EA Breda.

Het wordt een zangdag met in het ochtendprogramma een kennismaking met het Gregoriaans onder leiding van Wilko Brouwers. In het middagprogramma worden twee werkwinkels aangeboden: stemvorming en het zingen van Gregoriaans en meerstemmigheid. Op de [website](#) van de NSGV in het Bisdom Breda volgt later meer informatie.

Wie een tekst voordraagt, benadrukt bepaalde woorden, wacht soms even en versnelt dan weer. In het gregoriaans gebeurt hetzelfde. Het is – zou je kunnen zeggen – spraakkunst voor zangers. De muziek staat geheel in dienst van de tekst en geeft het woord als het ware vleugels. Wilko Brouwers zal laten zien hoe je met gregoriaanse muziek de betekenis van de tekst zo duidelijk mogelijk over kunt dragen. Dat leer je vooral door te oefenen. Tijdens de werkwinkel, met als titel *Het woord dat vleugels kreeg*, zal dan ook vooral gezongen worden – door mannen en vrouwen, want gregoriaans is beslist niet alleen voor mannen stemmen.

Die vrouwenstemmen zijn ook nodig in de tweede werkwinkel die Wilko Brouwers verzorgt. Daarin leren we hoe meerstemmige muziek in dienst kan staan van de tekst, hiervoor zal een deel uit de Missa brevis van Joep Straesser behandeld worden. Muziek die goed zingbaar is, licht modern en erg sfeervol.

Wilko Brouwers (1957) studeerde hoofdvak koordirectie aan de conservatoria van Arnhem en Budapest. Hij is werkzaam als dirigent en componist en is daarnaast hoofd van de koordirectiecurssussen en –opleidingen aan het Utrechts Centrum voor de Kunsten. Wilko Brouwers is auteur van de muziekmethode *Stepping Tones*, waarmee kinderen in de basisschool leeftijd vertrouwd worden gemaakt met het lezen en schrijven van muziek. Ook schreef hij *Het woord dat vleugels kreeg*, waarin kinderen in twintig lessen kennismaken met de wereld van het gregoriaans.

De werkwinkel stemvorming wordt verzorgd door Bas Ramselaar. Hij is zangpedagoog en was jarenlang lid van het vermaarde Nederlands Kamerkoor. Met het Sint Joris Kamerkoor uit Amersfoort zingt hij ondermeer de Muzikale Vespers in de Sint Paulusabdij van Oosterhout, waar hij geëngageerd lid is van de geloofsgemeenschap Chenim Neuf.

Programma:

09.30 uur	Ontvangst met koffie/thee
10.00 uur	Opening en welkom
10.10 uur	<i>Het woord dat vleugels kreeg</i>
	Een werkwinkel rond gregoriaanse zang door Wilko Brouwers
12.00 uur	Lunch
13.00 uur	Werkwinkels, u hebt de keuze uit

	a. Stemvorming onder leiding van Bas Ramselaar
	b. Meerstemmigheid onder leiding van Wilko Brouwers
14.15 uur	Pauze met koffie/thee
14.30 uur	Afsluitende presentatie vanuit de verschillende werkwinkels
15.00 uur	Sluiting van de dag

Opgave:

De bijdrage voor deze dag bedraagt € 10,00 (inclusief koffie/thee en een eenvoudige lunch) en kunt u storten op rekeningnummer 10.96.207 ten name van NSGV Breda, met de vermelding 'Zangdag 10 mei 2014'.

U dient zich vóór 25 april aan te melden door:

- schriftelijk met vermelding van de werkwinkelkeuze:

Secretariaat NSGV Breda
Postbus 90.189
4800 RN Breda

of

- per mail, met vermelding van de werkwinkelkeuze:

jschuurmans@bisdombreda.nl

Gregoriusblad

In het begin maart verschenen Gregoriusblad is een interview opgenomen met Ignace Thevelein. Ignace is binnen onze koorkring bekend door het leiden van de zangavonden, zo ook op vrijdag 17 mei aanstaande.

'Er zijn meer manieren om de zee te bevaren'

Ignace Thevelein – priester en musicus te Brugge – zet zich in voor kerkmuziek in brede zin en op allerlei manieren. Behalve dirigent van zijn concertkoor *Collegium de Dunis* - waarmee hij kerkmuziek met een grote K uitvoert - is Thevelein “kapelmeester” in de Sint Salvatoriekathedraal in Brugge. Hij richtte het

kathedraalkoor opnieuw op in 1996. Het koor zingt op gezette tijden in de kathedrale onder meer gregoriaans, polyfonie en Engelse koormuziek. In het kader van deze concertpraktijk organiseert hij cursussen in het St. Jacobshuys, zoals Bach- en polyfonieweekenden. Daarnaast draagt hij de ontwikkeling van de liturgische muziek in de parochies een warm hart toe. Hij is bestuurslid van de koorfederatie *Koor en stem* en maakt deel uit van de werkgroep kerkmuziek van de ICLZ, de Interdiocesane Werkgroep voor Liturgische Zielzorg. Sinds het verschijnen de Vlaamse bundel *Zingt Jubilate* (ZJ) in 1977 was en is hij vaak te vinden 'op locatie' om koren en kerkmusici vertrouwd te maken met dat nieuwe materiaal. Ook zette en zet hij met zangers uit zijn eigen koren vele liederen op cd: De serie *Door de wereld gaat een lied*. Onlangs verscheen deel 19 in deze serie!

Verder in het Gregoriusblad een artikel over de psalmen: 'geen boek maar een omhelzing', een artikel over Mgr. Jan Bluysen (1926-2013), een bespreking van twee recent verschenen orgel-cd's en 'Qui bene cantat' over recent verschenen publicaties over het gregoriaans.

Abonneren kan op de [website van Uitgeverij Kok](#).

Orgeltocht in Middelburg

Stichting Incanto voor Oude Muziek organiseert in samenwerking met de Werkgroep Muziek van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen op zaterdag 21 juni 2014 een orgeltocht langs een aantal fraaie orgels in de binnenstad van Middelburg.

De befaamde organist Sietze de Vries zal die dag de orgels van de Lutherse Kerk (Duyschot, 1706), Engelse Kerk (Steevens, 1761), Koorkerk (Van Vulpen 1969), Gasthuiskerk (onbekende bouwer, 18de eeuw) en de Oostkerk (De Rijckere, 1782) bespelen.

Het programma start om 12.00 uur in de Lutherse Kerk (inloop vanaf 11.30 uur) en zal via de Engelse Kerk, Koorkerk en Gasthuiskerk om 16.15 uur eindigen met een slotconcert in de Oostkerk.

Er is in het programma voldoende tijd ingeruimd om tussendoor een lunch te nuttigen of een kop koffie te drinken.

Toegangsprijzen voor de gehele middag: € 17,00 aan de deur of € 15,00 bij vooraf reserveren.

Contact en reserveren kan via [deze link](#).

Korendag 200 jaar Zeeuws-Vlaanderen

Zaterdag 28 juni wordt in de PKN-kerk aan de Dorpsstraat in Breskens een korendag 'Spoor van Geloof' gehouden in het kader van de herdenking 200 jaar Zeeuws-Vlaanderen. Daaraan nemen ook verschillende koren deel die lid zijn van de koorkring.

Het programma voor de korendag:

12.30 uur	Opening The White Group
13.00 uur	West Zeeuws-Vlaams Gregoriaans Koor o.l.v. R. van Quekelberge Intermezzo door A. de Feijter en A. Robinson-de Feijter
13.30 uur	St. David Minstrels
14.00 uur	Ritmisch Koor Emmanuel o.l.v. R. van Quekelberge Intermezzo door A. de Feijter en A. Robinson-de Feijter
14.30 uur	Ouderenkoor o.l.v. A. Bakker-Scheele
15.00 uur	Zwinkoor o.l.v. Z. Gerenday
15.30 uur	Het Bressia Kwartet o.l.v. A. de Feijter
16.00 uur	Dameskoor Schoondijke o.l.v. M. van Erp
16.30 uur	Zeekoraal o.l.v. M. Roelofs
17.00 uur	Afsluiting met het gezamenlijk zingen van het Zeeuws-Vlaams volkslied

De toegang is gratis. In de Sint Barbarakerk, Europastraat, loopt dan ook een tentoonstelling met prachtige voorbeelden van kerkmuziek, toen en nu.

Zeeuws-Vlaanderen 2014

Het volgende nummer van Kringnieuws verschijnt medio juli 2014.
Kopij inleveren bij de redactie uiterlijk 7 juli 2014.

De **Koorkring Zeeuws-Vlaanderen** is onderdeel van het diocesaan bestuur van de Nederlandse Sint Gregoriusvereniging in het bisdom van Breda.

